

ETİK İLKELER VE YAYIN POLİTİKASI

Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi (E-ISSN 2717-7289), ilgili disiplinde kriterleri karşılayan özgün bilimsel makalelerin yayımlandığı uluslararası hakemli, akademik bir dergidir.

Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi'nin yayımcısının, editörlerinin, hakemlerin ve yazarların uyması gereken etik sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir. Bütün paydaşların bu etik ilkelere dikkat etmesi istenmektedir.

Yayımcının Sorumlulukları

- ❖ Yayımcı, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi editörünün ve alan editörlerinin makale kabulünden yayıma kadar olan bütün süreçlerdeki kararlarında bağımsız hareket etmesini garanti eder.
- ❖ Yayımcı veya dışardan herhangi bir fail editöryal bağımsızlığa aykırı bir talepte bulunamaz ve yayım sürecine müdahale edemez.
- ❖ Yayımcı, Açık Erişim ilkesi doğrultusunda Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan tüm makalelere ücretsiz olarak erişim sağlamayı taahhüt eder.
- ❖ Yayımcı, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan her makalenin fikrî mülkiyet ve telif hakkını korur. Bununla birlikte yayımlanmış her makalenin kaydını sağlamakla yükümlüdür.
- ❖ Makale başvurusu ve yayımı sürecinde yazarlardan maddî ve manevî herhangi bir karşılık talep etmez.
- ❖ Dergimize gönderilen makalelerde yayın etiği konusu yazarların sorumluluğunda olmakla birlikte, Editör tarafından da intihal incelenmesinden (*Turnitin veya iThenticate*) geçirilir. Bu işlem ile makalelerin özgünlüğünün ve bilimsel kalitesinin artırılması ve intihalin engellenmesi amaçlanmaktadır.
- ❖ Yayımcı, editörler ile birlikte her türlü bilimsel etik ilkeleri ihlalleri ve intihal durumunda gerekli tedbiri almakla yükümlüdür.
- ❖ Etik ihlali yapıldığının tespiti hâlinde mümkünse bu ihlalin giderilmesi, mümkün değilse düzeltme yayımlanması veya ilgili makalenin yayımdan çekilmesi gibi çözüm yollarına başvurulabilir.

Editörlerin Sorumlulukları

- ❖ Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi'ne gönderilen makalelerin hangilerinin yayımlanacağına karar vermek editörlerin sorumluluğundadır.
- ❖ Gönderilen makaleler araştırmaya dayalı olma, özgünlük, alana katkı sağlama, yeni ve farklı gelişmeleri irdeleme gibi akademik nitelikler dikkate alınarak dergi kapsamına ve yayım ilkelerine uygunluk yönünden ön değerlendirmeye tâbi tutulur.
- ❖ Makalelerin özgünlüğünün ve bilimsel kalitesinin artırılması ve intihalin engellenmesi amacıyla alan editörlerine gönderilmeden önce benzerlik incelenmesinden (*Turnitin veya iThenticate*) geçirilir.
- ❖ Ön değerlendirmesi tamamlanan makalelerin hakem süreci, alan editörleri tarafından başlatılır. Hakemlerin kararı neticesinde, makalelerin akademik yeterliliğine bakılarak, yayımlanıp yayımlanmayacağına karar verilir.
- ❖ Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi'ne gönderilen makalelerin değerlendirilmesinde ve hakemlerin belirlenmesinde yazar(lar)ın cinsiyet, etnik köken,

dinî inanç, siyasî düşünce, görev yaptığı kurum gibi özellikleri kesinlikle dikkate alınmaz.

- ❖ Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi'ne gönderilen makalelere ait herhangi özel bir bilgi yazar(lar), hakemler, editör yardımcıları, yayım kurulu ve yayımcı dışında hiçbir kimse ile paylaşılmaz.
- ❖ Makalenin yayımlanmasından veya reddedilmesinden sonra da gizlik ilkesine uygun hareket edilir.
- ❖ Editörler, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi'ne gönderilen bir çalışmada yer alan bilgileri, yazar(lar)ının açık yazılı izni olmadan, kendi araştırmalarında kullanamazlar. Aynı şekilde, hakem değerlendirmesinden elde edilen bilgi veya fikirleri de kendi çıkarları için kullanamazlar.
- ❖ Editör, yazar ile arasında çıkar çatışması ortaya çıktığı takdirde ön değerlendirmenin yapılmasını ve hakemlik sürecinin yönetilmesini kendi yerine diğer editörlerden veya yayım kurulundan birinin yapmasını istemelidir.
- ❖ Makaleler, konu ile ilgili çıkar ilişkisi bulunabilecek hakemlere gönderilmemelidir.
- ❖ Ön değerlendirmesi tamamlanan makaleler bekletilmeden hakem değerlendirmesine gönderilir.
- ❖ Hakemlerin makaleyle ilgili almış oldukları kararlar bekletilmeden yazarlara bildirilerek yazarların hakemler tarafından istenen düzeltmeleri yapması sağlanır.
- ❖ Editöryal süreçlerde Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi'nin belirlemiş olduğu sürelerle uygun hareket edilir.
- ❖ Hakemler makale konusuna uygun bir şekilde en yetkin isimler arasından seçilir.
- ❖ Kör hakemlik ilkesine riayet edilir, hakemlerin bilgileri gizli tutulur. Ayrıca, makalelerin hakemlere gönderilmesi esnasında makale dosyasında yazar(lar)la ilgili herhangi bir kişisel bilgi bulunmamasına dikkat edilir.
- ❖ Hakem havuzunun güncellenerek genişletilmesine özen gösterilir.
- ❖ Red gerekçeleri yazar(lar)a bildirilirken uygun bir dil kullanılır.
- ❖ Yayımlanan bir makale ile ilgili etik şikâyetler olduğu takdirde gerekli incelemeler yapılır. Yazar ile iletişime geçilerek şikâyet ve iddialara ilişkin bilgi verilir. Soruşturma neticesinde etik kurallara aykırı hareket edildiği saptanmışsa yayımla ilgili bir hata, tutarsızlık veya yanlış yönlendirme olduğuna dair bir düzeltme notu yayımlanır.

Hakemlerin Sorumlulukları

- ❖ Hakem değerlendirmesi, akademik yayım sürecinin merkezinde yer alır. Hakem kararları, editöryal kararları vermede editörlere yardımcı olur.
- ❖ Hakemler editöryal iletişim yoluyla makalenin geliştirilmesinde yazar(lar)a yardımcı olurlar.
- ❖ Çift kör hakemli değerlendirme sistemi gereği yazarlar ile doğrudan iletişime geçemezler. Değerlendirme formları ve raporlar editörler aracılığı ile dergi sistemi üzerinden yazarlara iletilir.
- ❖ Makale değerlendirmesi için kendisine talep gönderilen bir hakem, ilgili çalışma için hakemlik yapıp yapmayacağını en kısa sürede editöre bildirmelidir.
- ❖ Hakem konu hakkında yeterince bilgi sahibi değilse, makale konusu uzmanlık alanının dışındaysa veya zaman darlığından dolayı süresi içinde değerlendirmeyi bitiremeyecekse gerekçe bildirerek editörü bilgilendirmeli ve hakemlikten çekilmeyi talep etmelidir.

- ❖ Hakemler, dergi tarafından öngörülen süre içerisinde değerlendirmelerini tamamlamalı ve süreci geciktirmemelidir.
- ❖ Değerlendirme için hakemlere gönderilen makalelere ilişkin tüm bilgiler hakemler tarafından gizli tutulmalıdır.
- ❖ Editör yetkilendirmesi olmadığı takdirde makale içeriği başkalarına gösterilmemeli ve başkalarıyla tartışılmamalıdır.
- ❖ Hakemler, inceledikleri çalışmaların ilk sürümlerini değerlendirme sürecinden sonra imha etmelidirler. Makalelerin yalnızca nihai, yani yayımlanmış sürümlerini kullanabilirler.
- ❖ Gizlilik ilkesi, başlık ve özet bilgilerini edinmeleri sebebiyle, değerlendirme yapmayı reddeden hakemleri de kapsar.
- ❖ Hakemler değerlendirmelerini objektif olarak yaparlar. Makaleye yönelik eleştiriler nesnel ve etik ilkelerine uygun biçimde yapılmalıdır.
- ❖ Eleştiriler makaleye yönelik olmalıdır, yazara yönelik kişisel eleştiri yapılmamalıdır.
- ❖ Hakemler görüşlerini destekleyici kanıtlarla açık bir şekilde ifade etmelidir.
- ❖ Hakemler makaleyi reddederken ilkeli ve gerçeğe uygun davranmalı, gerekçelerini açıkça rapor etmelidir. Gerekçeleri yazmak etik sorumluluktur. Makalenin reddine dair raporda uygun bir dil kullanılmalıdır.
- ❖ Hakemler değerlendirmelerini yapıcı ve nazik bir dille yapmalıdır.
- ❖ Hakemler makalede atıf olarak belirtilmeyen alıntıları tespit etmişlerse bunları yazara bildirmekle yükümlüdür.
- ❖ Hakemler değerlendirdikleri makale ile daha önce yayımlanmış bir çalışma arasında benzerlik veya çakışma olduğunu fark etmişlerse editörü bilgilendirmelidirler.
- ❖ Hakemler, makalesini değerlendirmekle görevlendirildikleri yazar(lar)la işbirliğine dayalı herhangi bir bağlantılarının olması durumunda değerlendirme yapmayı kabul etmemeli ve durum hakkında editörü bilgilendirmelidir.
- ❖ Hakemler değerlendirme için kendilerine gönderilen makalelerin tamamını veya bir kısmını, yazarının açık yazılı izni olmadan, kendi araştırmalarında kullanamazlar. Değerlendirme sürecinde elde edilen her türlü bilgi, veri ve fikirler gizli tutulmalı ve kişisel çıkarlar için kullanılmamalıdır. Bu kural, kendilerine gönderilen makaleyi değerlendirmeyi reddeden hakemleri de kapsar.
- ❖ Hakemler, kendi çalışmalarına atıfta bulunmayan çalışmaları kötüleyemez ve makale konusuyla ilgili kendi çalışmalarını varsa yazar(lar)ı bu çalışmalara atıfta bulunmaya zorlayamaz.

Yazarların Sorumlulukları

- ❖ Özgün makale yazar(lar)ı çalışmasının nasıl yapıldığını ve önemini doğru ve açık bir şekilde belirtmeli, çalışmasının sonuçlarını nesnel bir şekilde sunmalıdır.
- ❖ Makale, başka araştırmacıların da benzer çalışmalar yapabilmesine imkân tanıyacak şekilde detaylı olmalı ve yararlanılabilecek kaynaklar belirtilmelidir.
- ❖ Gerçeğe aykırı, kasıtlı olarak hata içeren ifadeler bilimsel etikle bağdaşmaz ve kabul edilemez.
- ❖ Yazarlar makalelerinin tamamıyla özgün olduğundan ve makalesinde başka çalışmalardan yararlanmışsa eksiksiz ve doğru bir biçimde atıfta bulunduğundan ve alıntı yaptığından emin olmalıdır.

- ❖ Her ne şekilde olursa olsun intihal yapmak yayımcılık etiğine aykırı bir davranıştır ve kabul edilemez. Bu yüzden yazarlar makalelerinde intihal yapmamaya dikkat etmelidirler.
- ❖ Yazar(lar), editöryal inceleme veya hakem değerlendirmesi için istenmesi durumunda, araştırmasının ham verilerini herkesin erişimine açabilmeli ve çalışmasının yayımlanmasından sonra da bu verileri makul bir süre saklayabilmelidir.
- ❖ Yazar(lar), makalesini birden fazla dergiye yayımlanmak üzere eşzamanlı olarak gönderemez.
- ❖ Daha önce bir dergide yayımlanmış veya yayımlanmak üzere gönderilerek değerlendirme sürecine alınmış bir makale başka bir dergiye yayımlanmak üzere gönderilemez.
- ❖ Daha önce başka bir dergide yayımlanmış makalelerin, belli koşulları sağlaması durumunda, tekrar yayımlanması mümkün olabilir. Bu durumda ilgili dergilerin editörleri çalışmanın başka bir dergide yayımlanmasını kabul etmelidir ve ilk yayımın olduğu dergiye atıfta bulunulması şarttır.
- ❖ Yazar(lar) çalışmalarının belirlenmesinde etkili olmuş kaynakları belirtmelidir.
- ❖ Kişisel görüşme sonucu elde edilen bilgiler kaynak kişinin izni olmadan kullanılmamalıdır.
- ❖ Çalışma sürecinde kullanılan kaynakların tümü belirtilmelidir.
- ❖ Makale konusu ile ilgili hem destekleyici hem de aksi yöndeki sonuçları içeren yayımların belirtilmesi gerekir.
- ❖ Araştırmaya destek verenleri belirterek onlara teşekkür etmek etik bir sorumluluktur.
- ❖ Makale yazarı olarak listelenecek kişiler makalenin hazırlanmasındaki bütün süreçlerde bizzat rol alarak önemli katkısı olanlarla sınırlı olmalıdır. Çalışmanın belli aşamalarında katkı sağlayan kişiler varsa bunlar “katkıda bulunanlar” olarak belirtilmeli ve kendilerine teşekkür edilmelidir.
- ❖ Makalenin birden fazla yazarı varsa bunlardan biri “sorumlu yazar” olarak belirtilmeli ve bu yazar editör ile iletişim hâlinde olmalı ve yazışmaları yürütmelidir. Sorumlu yazar, diğer tüm yazarların makalenin değerlendirme sürecine alınmasından yayımlanmasına kadar her aşamasına dâhil olmalarını sağlamalıdır.
- ❖ Yazar(lar) çalışma sonuçlarını ve yorumlarını etkilediği düşünülebilecek maddî ve manevî herhangi bir çıkar çatışması varsa bunları makale gönderimi esnasında belirtmelidir.
- ❖ Yazar(lar) kullandıkları verilerin kullanım haklarına, araştırma ve analizlerle ilgili gerekli izinlere sahip olduklarını belgelendirmelidirler.
- ❖ Etik Kurul kararı gerektiren çalışmalar için ayrı ayrı etik kurul onayı alınmış olmalı, bu onay makalede belirtilmeli ve belgelendirilmelidir.
- ❖ Yazar(lar) makalelerinde araştırmaya konu olan hususlarda cinsiyet, etnik köken, dinî inanç, siyasî düşünce ve görev yaptığı kurumu karalayıcı, küçümseyici, toplumu rahatsız edici ve toplumsal tepkilere yol açabileceğini düşündükleri durumlardan kaçınmalıdırlar.